

ОФІЦІЙНА ХРОНІКА

СТАЖУВАННЯ У США ЗА ПРОГРАМОЮ «КОХРАН» (COCHRAN FELLOWSHIP PROGRAM)

З 15 лютого до 1 березня 2014 р. українська делегація на чолі із заступником Голови Держветфітослужби України В.В. Башиньським перебувала у Вашингтоні (США), де взяла участь у стажуванні за програмою «КОХРАН» (Cochran Fellowship Program) з метою ознайомлення з діяльністю компетентних органів США щодо безпеки харчової продукції.

У стажуванні також узяли участь заступник директора департаменту – начальник управління ветсанекспертизи та безпеки харчових продуктів Департаменту ветмедицини **О.С. Семенчук**, заступник начальника відділу держінспекції управління держінспекції Департаменту ветмедицини **Ю.Я. Перегінєць**, головний спеціаліст відділу міжнародного співробітництва управління держінспекції Держветфітослужби України **О.П. Шевченко**.

Довідково. Програма «The Cochran Fellowship Program» (КОХРАН), заснована в 1984 р., фінансується Міністерством сільського господарства США (USDA). Її мета – забезпечити навчання фахівців аграрного сектору з країн, які розвиваються, та країн із середнім рівнем доходів (за час існування програми її учасниками стали аграрії зі 123 країн), а також поліпшити торговельні зв'язки США з іншими країнами. Її учасниками можуть бути як представники приватного сектору, так і державні службовці.

Українська делегація відвідала центральний офіс Департаменту сільського господарства США (USDA), де зустрілася з керівником Програми КОХРАН **Левом Кучинським**. Він коротко ознайомив учасників з історією її створення й головними цілями, представив координатора міжнародних стажувань Інсти-

титу сільського господарства ім. Нормана Борлауга (штат Техас) **Майка МакФортера**, який супроводжував делегацію під час її візиту до США й відповідав за програму стажування.

Сьогодні в країні триває модернізація законів системи безпеки харчових продуктів, зокрема **Food Safety Modernisation Act (FSMA)**, який є найважливішим за останні 70 років і передбачає зміни до понад 50 підзаконодавчих актів. Фахівці української делегації мали змогу ознайомитися з питаннями й проблемами, які виникають щодо імплементації нового закону на різних рівнях державних установ, асоціацій, приватних компаній, новим розподілом обов'язків, оскільки закон покладає відповідальність на виробника.

Далі учасники відвідали Службу інспекції безпеки харчових продук-

тів (FSIS) Департаменту сільського господарства США, головним завданням якої є оцінка безпеки харчових продуктів, контроль за належним маркуванням, пакуванням і транспортуванням м'яса, м'ясних продуктів, курятини, яєць і продуктів з них.

Делегація ознайомилася з системою регуляторного процесу в США, процедурами визнання внутрішньої та міжнародної еквівалентності системи безпеки харчових продуктів, процедур для проведення імпорного інспектування тощо. Робота FSIS регламентується Федеральним актом інспектування м'яса (Federal Meat Inspection Act), Актом інспектування продуктів із птиці (The Poultry Products Inspection Act) та Актом інспектування продуктів із яєць (The Egg Products Inspection Act), у яких визначено вимоги й процедури щодо оцінки системи еквівалентності третіх країн, які планують експортувати власну продукцію до США.

Відповідно до законодавства США на забійних і переробних підприємствах обов'язково мають бути присутні держінспектори ветмедицини. Кількість їх залежить від швидкості лінії та розмірів підприємства. Підприємства, які здійснюють експорт своєї продукції (торгівля між штатами й міжнародна торгівля), перебувають під контролем федеральних служб, тоді як ті, які постачають продукцію виключно для внутрішнього ринку штату, контролює компетентний орган відповідного штату. За безпеку сирого м'яса на своїй території відповідає підприємство.

Україна ініціювала процес оцінки еквівалентності системи безпеки харчових продуктів щодо експорту української курятини до США й на цей час перебуває на другому етапі, а виконання всієї процедури може тривати кілька років.

Учасники делегації відвідали створену в 1908 р. **Асоціацію виробників продуктів (GMA)**, до складу якої входить понад 250 світових компаній. Головна мета її членів – постачання безпечних і якісних продуктів споживачам, захист брендів і торгових марок. Вони активно консультують приватні компанії щодо можливостей і змін при імплементації нового закону FSMA, перерозподілу обов'язків, збільшення частоти інспектування, збирають коментарі зацікавлених сторін, проводять громадські зустрічі.

Українська делегація відвідала також **Центр з безпеки харчових продуктів і харчування Адміністрації з харчових продуктів і медичних препаратів (FDA)** у м. Колледж Парк (штат Меріленд).

Робота FDA регламентується Федеральним актом щодо харчових продуктів, медичних препаратів і косметичних засобів (Federal Food, Drug, and Cosmetic Act) та FSMA. Центр займається безпечністю харчових продуктів, несе відповідальність за продукти, які перетинають кордони штатів, у т. ч. дитяче харчування (окрім м'яса, курятини, яєчних продуктів).

Метою прийняття нового закону FSMA є запобігання надмірним витратам на ринках та відкликанню товарів. Згідно із законом відповідальність перекладається на виробника, а ризики аналізуватимуться по кожному виробнику, що стане підставою для частоти контролю.

Представники Держветфітослужби України ознайомилися з вимогами щодо маркування продукції в США під контролем інспекторів FDA. Інформа-

ційна панель обов'язково має містити дані про адресу потужності, наявні алергени, що також вимагається від третіх країн при експорті їх продукції до США. Інгредієнти, зазначені на інформаційній панелі, перевіряються в лабораторіях, щоб не вводити в оману споживача. Виявлення порушень може стати підставою для заборони ввезення або відкликання продукції. Підприємства проходять обов'язкову державну реєстрацію.

Спеціалісти відвідали **Центр ветеринарної медицини Адміністрації з харчових продуктів і медичних препаратів (FDA)** у м. Роквіль (штат Меріленд). Центр регулює виробництво й розповсюдження кормових добавок і ветпрепаратів для тварин. Делегація ознайомила із законодавством США щодо контролю за використанням кормів для тварин, виробництва й застосування ветпрепаратів.

Далі – візит до **Служби інспекції здоров'я рослин і тварин (APHIS)** у м. Рівердейл (штат Меріленд), основні завдання якої – захист здоров'я тварин і рослин; виявлення хвороб тварин, які не реєструються в США; виявлення хвороб тварин, які підлягають повідомленню, їх моніторинг; визначення ризиків і оцінка програм контролю за хворобами тварин; контроль імпорту/експорту живих тварин; наукове обґрунтування стандартів торгівлі.

Структура APHIS налічує 6 технічних (міжнародна служба, захист рослин і карантин, біотехнологічна та регуляторна служба, служба дикої природи, служба благополуччя тварин, ветеринарна служба) і 3 адміністративні групи. Діяльність ветслужби поширю-

ється на захист тварин, продуктів тваринного походження й ветеринарного біологічного забезпечення; профілактичну ветеринарну медицину; боротьбу з хворобами (контроль і ліквідація хвороб у країні; попередження хвороб тварин, які не реєструються в США); контроль за імпортом/експортом; лабораторні дослідження. Для виконання основних завдань (інспекція, тестування, сертифікація) APHIS (USDA) проводить акредитацію ліцензованих ветспеціалістів. Таким чином, APHIS розробляє положення щодо хвороб тварин і рослин, забезпечує виконання ветслужбою відповідних програм, здійснює ветеринарну діагностику, контроль імпорту/експорту й забезпечує операції швидкого реагування.

Учасники стажування ознайомилися з роботою служби APHIS – Національного центру швидкого реагування у разі виникнення спалахів хвороб тварин (пташиний грип, ящур, інфекційний метрит коней тощо), а також хвороб тварин, які не реєструються у США. У разі їх виникнення приватні лікарі ветмедицини мають повідомити про підозру або спалах хвороб тварин і надати звіт до інспектора ветмедицини штату та/або федерального інспектора ветмедицини, які проводять розслідування й ухвалюють відповідні рішення. При цьому до розслідування (діагностики, ліквідації тощо) залучають професійних діагностів щодо хвороб тварин, які можуть прибути на місце за 4 год. При ліквідації хвороб тварин власники отримують компенсацію за кожен вилучену тварину за ринковою ціною.

Українські фахівці відвідали **Асоціацію виробників кормів США (AFIA)** у м. Арлінгтон (штат Вірджинія) – одну з найбільших світових організацій, яка представляє бізнесові, законодавчі й регуляторні інтереси виробників кормів, у складі якої понад 500 місцевих, міжнародних компаній і державних, регіональних і національних організацій.

Делегація завітала до **Служби з контролю кормів і добрив штату Техас** у м. Колледж Стейшн, яка відповідає за виробництво безпечних кормів для годівлі тварин на рівні штату,

контроль сировини, афлатоксинів, аналіз кормів, упровадження виробниками кормів НАССР і GMP, а також до Кооперативу виробників у м. Брайн, який займається виробництвом і дистрибуцією високоякісних кормів для тварин, вітамінів, мінералів, кормових добавок у штаті Техас.

Під час стажування також було організовано відвідування Національного сільськогосподарського університету штату Техас (Texas A&M) у м. Колледж Стейшн та Комісії здоров'я тварин штату Техас.

Під час останнього візиту ознайомилися з основними напрямками діяльності комісії. Це контроль за здоров'ям тварин, організація моніторингових досліджень, видача ліцензій ветлікарям на здійснення приватної практики, ідентифікація тварин, інспекція м'яса, регулювання ринку продажу тварин, участь у молочній комісії, забезпечення метрології. Штат благополучний щодо туберкульозу, бруцельозу ВРХ.

Моніторингові дослідження проводяться за такими хворобами, як бруцельоз ВРХ, ВППП птиці, хвороба Ньюкасла, хвороба Аюескі. У разі продажу тварин на ринках (аукціонах) їх обов'язково досліджують лабораторно на туберкульоз, бруцельоз. При переміщенні тварин із штату в штат й усередині штату потрібен ветеринарний сертифікат, який видає акредитований ліцензований лікар ветмедицини.

Спеціалісти Держветфітослужби відвідали також ветеринарний пункт на кордоні з Мексикою (м. Ларедо, Техас), який може пропускати до 3000 гол. худоби за день, ознайомилися з інспекційними процедурами контролю й ветеринар-

ною документацією при імпорті живих тварин з Мексики до США, взяли участь у перевірці тварин, які експортуються через територію США до Мексики.

Делегація також відвідала м'ясопереробне підприємство й центр дистрибуції однієї з найбільших продовольчих мереж США НЕВ (м. Сан-Антоніо, штат Техас), пройшла всю лінію з виробництва й обробки м'яса й м'ясних продуктів (переробка, транспортування, системи дистрибуції, практика безпечності харчових продуктів).

Отже, в ході стажування спеціалісти мали змогу ознайомитися з діяльністю й розподілом повноважень і обов'язків компетентних органів США на федеральному рівні (USDA, FSIS, APHIS, FDA) та рівні штатів, а також їх співпрацю і кооперацією. Державні органи штату здійснюють контроль за торгівлею, переміщеннями всередині штату, а федеральні державні органи – за торгівлею між штатами.

Представники української делегації дізналися про розроблення й упровадження нового закону США про безпечність харчових продуктів, ознайомилися з проблемами й викликами, які виникають на різних рівнях.

Знання та посібники, отримані під час стажування, будуть використані в подальшій роботі структурних підрозділів Держветфітослужби України, особливо щодо реформування системи безпечності харчових продуктів. ☉

